

گزارشی فشرده از مراسم گرامی داشت چهل و دومین سالگرد تأسیس نهضت آزادی ایران

مراسم چهل و دومین سالگرد تأسیس نهضت آزادی ایران از ساعت ۱۶ تا ۱۹ روز پنجشنبه ۱۳۸۳/۲/۲۵ با حضور اعضای نهضت و جمعی از فعالان سیاسی و اجتماعی برگزار گردید.

در این مراسم، پس از تلاوت آیاتی از کلام الله مجید دکتر احمد صدرحاج سیدجوادی، از بنیانگذاران نهضت آزادی ایران، ضمن خوشامدگویی به حضار به ذکر شمه‌ای کوتاه از تاریخچه فعالیت نهضت پرداخت. صدرحاج سیدجوادی همچنین از اعضای درگذشته نهضت آزادی ایران نظیر آیت الله حاج سید محمود طالقانی، مهندس مهدی بازرگان، دکتر یدالله سبحانی، دکتر مصطفی چمران، دکتر علی شریعتی و ... نیز به عنوان بنیانگذاران این نحلّه یاد کرد.

پس از آن خانم مرضیه بسته‌نگار (فرزند برومند محمد بسته‌نگار و نوه آیت الله طالقانی) در جمله‌هایی شعرگونه و زیبا ضمن بیان احساس خود از آرمان‌های بنیانگذاران نهضت آزادی ایران و تجلیل از آنان و ادامه دهندگان راهشان اظهار امیدواری کرد که نسل جدید نیز همین راه پر افتخار را بپیماید.

در ادامه این مراسم، دکتر ابراهیم یزدی، دبیرکل نهضت آزادی ایران، در سخنرانی خود تحت عنوان: «چهل و دو سال مبارزه برای آزادی» با اشاره به اهداف و اصول اولیه نهضت، از جمله آزادی‌خواهی و مبارزه با استبداد، به لزوم دقت نظر به این مسائل در کلیه دوره‌ها اشاره کرد. یزدی گفت: همان طور که در بیانات بنیانگذاران نهضت نیز بارها تاکید شده است، نهضت آزادی ایران استبداد داخلی را منشا ورود استعمار و استیلای خارجی می‌داند و معتقد است که از بین رفتن استبداد منجر به حذف استعمار نیز خواهد شد. دکتر یزدی در پاسخ به کسانی که مدعی هستند آزادی‌های مورد نظر نهضت آزادی بی‌بند و باری غربی است گفت: اگر چنین مساله‌ای صحت داشت، جامعه ما که در دوران قبل از انقلاب از چنین آزادی‌هایی برخوردار بود و حتی به آن تشویق نیز می‌شدیم، به چه دلیل با پرداخت هزینه‌های سنگینی علیه آن به پا خواستیم. او ادامه داد که آزادی مورد نظر ما آزادی‌های اساسی شامل آزادی از «ظلم و ستم، بی‌عدالتی و تبعیض» و آزادی برای «انتخاب فکر و عقیده و دین، بیان عقیده، آزادی گردهمایی ...» می‌باشد. این آزادی‌ها مبتنی بر حقوق طبیعی در انسان‌ها است و منشاء شناسایی این حقوق، اندیشه‌های غربی نیست بلکه ریشه در آموزه‌ها و ارزش‌های قرآنی دارد. و ما معتقد به آزادی انسان در حاکمیت بر سرنوشت خود به عنوان خلیفه الله هستیم. یزدی عنوان کرد که هیچ مبارزه ملی و آزادی خواهانه‌ای بدون ارتباط با بدنه جامعه معنی پیدا نمی‌کند. وی هویت ملی ایرانیان را شامل دو شناسه ملی و اسلامی خواند و گفت که به همین دلیل، هیچ مبارزه ملی بدون توجه و عنایت به رکن اسلامی موفق نخواهد بود و با توجه به این ارتباط است که مهندس بازرگان در بیانیه تأسیس نهضت آزادی اعلام می‌کند: ما ایرانی و مسلمان هستیم. دبیرکل نهضت آزادی ایران ادعای

مبارزه ملی بدون توجه به هویت اسلامی را نوعی تناقض گویی خواند که محکوم به شکست است و نیز گفت که تکیه بر وجه اسلامی بدون نظر به هویت ملی ایرانی نیز هیچ توفیقی به همراه نخواهد داشت.

همچنین، دکتر یزدی در مورد وضعیت فعلی نهضت آزادی ایران گفت: این دومین بار است که اعضای نهضت محاکمه و محکوم می‌شوند. یک بار در سال‌های ۱۳۴۱ به بعد در دادگاه‌های نظامی زمان شاه و بار دیگر در ۱۳۸۰ در دادگاه انقلاب جمهوری اسلامی. و از طنز روزگار، هر دو بار نیز در محوطه پادگان عشرت‌آباد بوده است. اما این بار، برخلاف آن روزگار، زندانیان در سلول‌های ۱/۵×۲ متری انفرادی محبوس شدند، ادعانامه دادستان به آنان داده نشد و حتی خانواده‌ها هم اجازه حضور در دادگاه را نیافتند. این بار نیز پس از پایان محاکمه اعضای نهضت، برخی از وکلای آنان محاکمه و محکوم شدند.

در پایان آن دادگاه بود که مهندس بازرگان به حاکمان وقت هشدار داد که «با این شیوه رفتار شما، ما آخرین گروهی خواهیم بود که با شما با زبان قانون سخن می‌گوییم».

دکتر یزدی در ادامه سخنان خود گفت: آیا مشکل مملکت فقط نهضت آزادی ایران و سایر نیروهای ملی-مذهبی هستند؟ آیا تصور کرده‌اند که اگر این افراد را دستگیر و محبوس کنند، جنبش آزادی‌خواهی نیز متوقف خواهد شد؟ یزدی گفت: من به این افراد اعلام می‌کنم که تا زمانی که آزادی به مردم داده نشود، با سرکوب آزادی‌خواهان، آزادی‌خواهی تعطیل نخواهد شد. او در بخش سوم سخنان خود نیز گفت که پنداشتن این که همه چیز در امن و امان است، ساده‌اندیشی کودکانه‌ای است. امروزه از در و دیوار بحران می‌بارد و تنها منحصر به بحران سیاسی هم نیست، بلکه بحران مدیریت، بحران اقتصادی، بحران فرهنگی و بحران اجتماعی هم وجود دارد. به مناسبت نزدیکی دوم خرداد بد نیست که مقایسه‌ای بین وضعیت سیاسی در دوم خرداد ۷۶ و در دوم خرداد ۸۲ انجام شود و ببینیم که کجا بودیم و به کجا رسیده‌ایم. مردمی که در دوم خرداد ۷۶ رای به اصلاح نظام از درون دادند، فقط از حاکمان عبور کرده‌اند و به آنان رای عدم کفایت دادند. اما امروزه در دوم خرداد ۸۲ مردم از خاتمی، اصلاح‌طلبان و حتی نظام عبور کرده‌اند. چگونه این مسئله را حل خواهید کرد؟

یزدی اعلام کرد نهضت آزادی ایران معتقد است که اگر در برابر بحران‌های کنونی به سرعت جراحی انجام نگیرد، فاجعه نزدیک خواهد بود و گفت که تهدیدات خارجی که ابتدا در آسیای مرکزی بود، به افغانستان و عراق رسیده است، آیا باید منتظر شویم تا آنها برنامه‌هایشان را در ایران انجام بدهند؟

دبیرکل نهضت آزادی ایران در پایان بیان کرد که جامعه به یک نقطه چرخش تاریخی رسیده که در آن، همه نیروها به نوعی انسداد رسیده‌اند و لاجرم باید حادثه‌ای رخ دهد، فشارها و هم‌کنشی‌های داخلی ما را به این نقطه رسانده است. ما نیاز به زمان داریم تا جامعه که آبستن حوادث مختلفی است فرزندی سالم به دنیا آورد نه فرزند مرده و نه دچار سزارین یا سقط جنین شود. یزدی اشتباه انقلاب ایران را زودرس بودن آن و همکاری همه گروه‌ها براساس آنچه را که نمی‌خواستند و نه آنچه که می‌خواستند، دانست و اظهار امیدواری کرد که اشتباه گذشته تکرار نشود. یزدی با اشاره به «جمهوری» ترکیه، به عنوان نمونه‌ای از یک دولت «سکولار» اما از نوع شرقی آن، که در تمام امور مذهبی و مساجد دخالت مستمر دارد، هشدار داد که بدون حل بنیادین پاره‌ای از مشکلات و مسایل کلیدی، جمهوری کاملاً سکولار در ایران با نوعی پارادوکس روبرو خواهد شد. یزدی همچنین با انتقاد از برخی سیاست‌های آقای خاتمی چنین گفت که آقای خاتمی به هر حال یک فرصت تاریخی در اختیار هم نظام جمهوری و هم جامعه قرار داد. وی تصور برخی

از اقتدارگرایان را که با معامله با قدرت‌های خارجی می‌توانند ادامه سلطه خود را بر داخل تضمین کنند برای آنان سربازی فاقد نتیجه خواند که در دوران پس از جنگ سرد در دهکده جهانی عملی نخواهد شد. یزدی گفت: این عده گمان می‌کنند که مشکل داخلی‌شان را، با تهاجم گسترده به نیروهای سیاسی اصلاح طلب می‌توانند در حین گفتگو و همکاری با قدرت‌های خارجی حل کنند و این مسئله را نیز انقلاب سوم خوانده‌اند. ولی به آنها هشدار می‌دهیم که هر گونه اشتباهی در این مورد، آنها و جامعه را به سقوط می‌کشاند.

یزدی در مقابل راهکار استفاده از فشارهای خارجی، اعمال فشار داخلی بر حاکمان برای بازکردن فضای سیاسی را توصیه کرد و اذعان نمود که حتی اگر راهکار کمی خوشبینانه باشد نهضت آزادی ایران به عنوان یک گروه ملی و اسلامی تنها راه خروج از بن‌بست‌ها و تغییر وضعیت را وارد کردن فشارهای داخلی به حاکمان و استفاده اهرم از نیروهای داخلی دانست.

پس از سخنان دکتر یزدی و پذیرایی آقای مرتضی کاظمیان با تبریک گویی به خاطر سالگرد تاسیس نهضت آزادی ایران و بزرگداشت برخی از اعضای نهضت که با آنها در زندان ۵۹ هم بند بوده است تلاش مستمر نهضت را در راستای حفظ و تقویت نهاد سیاسی ستود.

در ادامه مراسم، مصطفی بادکوبه‌ای (امید) شاعر معاصر، در اشعاری پر محتوا و غنی از مفاهیم ارزشی فضای تزویر و ریای موجود در جامعه و تغییر گفتمان اجتماعی از آزادی‌خواهی به ثروت اندوزی و عافیت اندیشی را نقد نمود.

دکتر پرویز ورجاوند در سخنانی سالگرد تاسیس نهضت آزادی ایران را به عنوان حزبی که بیش از ۴۰ سال بر سیاست ایران اثر گذاشته است شادباش گفت و اظهار امیدواری کرد که ملت ایران که در طول تاریخ طولانی خود پیام‌آور آزادی و آزادی‌خواهی بوده است با تکیه بر تاریخ پر افتخار خود که در آن حاکمان و پادشاهانش را وادار به پیروی از خواست ملت کرده است از شرایط حساس کنونی نیز با موفقیت گذر کند. خانم مرتضی لنگرودی در سخنان کوتاهی، ضمن تبریک سالگرد تاسیس نهضت آزادی ایران، تلاش روشنفکران ایرانی، چه افراد مستقل و چه آنان که در تشکیلاتی مجتمع هستند را پربردار دانست. دکتر فیاض زاهد نیز با اشاره به سخنان دکتر یزدی تاکید کرد که تاریخ کشور ما همواره عجیب با این موضوع بوده است که هر تحولی باید از داخل و توسط خود ما رخ دهد.

همچنین، عمادالدین باقی در سخنان کوتاهی، نهضت آزادی ایران را دارای نقشی انکارناپذیر و موثر در تاریخ معاصر ایران خواند و آن را به دلیل حرکت مستقیم و مستمر اجتماعی سیاسی بسیار موفق خواند. مراسم در ساعت ۱۹ با تشکر مجدد از حاضران پایان یافت. در بین سایر شخصیت‌های سیاسی و فرهنگی شرکت کننده در مراسم (غیر از اعضای نهضت آزادی ایران) می‌توان از آقایان احمد قابل، محمد بسته‌نگار، تقی رحمانی، رضا علیجانی، محمد ملکی، لطف‌الله میثمی، حسین شاه حسینی، حبیب‌الله پیمان، هدی صابر، نظام‌الدین موحد، مسعود پدram، کیوان صمیمی، مصطفی کتیرایی، یوسف طاهری، علی‌اکبر معین‌فر و خانم اعظم طالقانی را نام برد.

روابط عمومی

نهضت آزادی ایران